

Van varkensboer naar personeelsbaas

Met de opschaling naar grotere eenheden in de varkenshouderij groeit de behoefte naar vreemd personeel. Veel bedrijven overgroeien de omvang van het traditionele gezinsbedrijf. Maar het werken met medewerkers is niet altijd even makkelijk als je als varkenshouder gewend was alleen door de stallen te gaan. Hoe kun je kinderziektes op dit gebied voorkomen en van het samenwerken met je personeel een succes maken? En hoe kun je mensen motiveren in de intensieve veehouderij te gaan werken ondanks het imagoprobleem van stank en slecht omgaan met varkens?

FRANK DE VRIES

De dierenartsen van De Oosthof Samenwerkende Dierenartsen-praktijken zien dat vaardigheden van de varkenshouders en hun medewerkers steeds meer onder druk komen te staan. “Op het varkensbedrijf zie je steeds meer externen die de dagelijkse werk-

zaamheden in de stal doen zonder daarvoor te zijn opgeleid”, vertelt Jurgen van Leuteren van De Oosthof.

De varkensschool

Dat bracht de dierenartsen op het idee een zogenaamde varkensschool op te zetten.

Peter van Kerkhof (l.), Elke Kolsters, Kees van der Meyden en Ricky Machielsen.

FOTO: FOTO VAN DEN OETELAAR, OIRSCHOT

Het onderwijs voor de intensieve veehouderij bestaat doorgaans uit voltijd opleidingen. Van Leuteren vindt dat het lang niet altijd nodig is om voor je werk voltijd onderwijs te volgen: “Neem bijvoorbeeld het werken in de kraamstal: dat is gericht vakwerk dat je ook modulair en in minder tijd eigen kan maken.”

Detacheren

Ook Peter van Kerkhof van Vak kundig Personeel Oirschot (VPO) herkent de roep om kennis in de stal. Van Kerkhof: “We zagen een groeiende vraag naar goed en vak kundig personeel in de varkenshouderij. Dat bracht ons tot de opzet van een detachingsbureau voor personeel in de varkenssector.” Van Kerkhof heeft samen met zijn compagnon Kees van der Meijden naast het detachingsbedrijf een zeugenbedrijf met 1.000 zeugen. “Ons varkensbedrijf is een erkend leerbedrijf en zodoende kunnen we geworven personeel op ons eigen varkensbedrijf opleiden en vervolgens detacheren bij derden.”

Opleiden

De kern van zowel de varkensschool als het detachingsbedrijf VPO is het opleiden van een personeelslid of de ondernemer zelf voor uiteenlopende taken. Van Kerkhof werft zijn personeel deels via scholen voor voortgezet onderwijs en mbo en maakt daarnaast ook gebruik van sociale media en de eigen internetsite. Hij laat regelmatig schoolklassen ‘overkomen’ om te ruiken en te proeven aan het moderne varkensbedrijf. Het loopt inmiddels, een jaartje na oprichting, al aardig storm bij het bureau: in korte tijd zijn twintig medewerkers opgeleid en aansluitend gedetacheerd bij zestien verschillende varkensbedrijven. Op het eigen zeugenbedrijf in Oirschot zijn constant twee of meer mensen in opleiding. “In ons bedrijf is enorm veel te leren als het gaat om de verzorging van de varkens, maar ook over de hygiënevoorschriften, het werken met protocollen en nieuwe ontwikkelingen zoals naadloos vaccineren”, aldus Van Kerkhof. De varkensschool doet, zoals de naam al aangeeft, ook aan scholing. Varkenshouders en hun mede-

werkers zijn welkom. Van Leuteren geeft aan dat ‘zijn’ school drie verschillende modules aanbiedt: naast een basisopleiding en focusgroepen worden specialistentrainingen gegeven. Het idee voor de basisopleiding ontstond uit het fenomeen dat nu veel niet-agrarische mensen worden ingezet op het varkensbedrijf. Deze basis cursus kan in verschillende talen worden gevolgd en met de theoretische en praktische training kun je direct aan de slag op het varkensbedrijf, aldus Van Leuteren. De focusgroepen zijn juist voor de ondernemer zelf ontworpen. Op dit moment gaan er drie draaien: een

Van Kerkhof van het detachingsbureau werkt puur vanuit de markt vraag naar vak kundig personeel. “In de tuinbouw is vreemd personeel al gemeengoed, maar in de varkenshouderij staat het nog in de kinderschoenen, hoewel de vraag groter is dan het aanbod.” Omdat vanuit de klanten van VPO de vraag kwam om te ‘helpen’ met het begeleiden van het vreemde personeel op het bedrijf en met het opstellen van protocollen, is begin 2013 VPO advies opgestart. Van Kerkhof weet dat het hanteren van protocollen, juist als met vreemd personeel wordt gewerkt, een verademing is. “Door

‘Je kunt prima aan elkaar wennen bij detachering’

groep varkenshouders die meer dan 1.000 gram groei bij de vleesvarkens nastreeft, een groep die meer dan 33 biggen per zeug per jaar als target heeft en die ondernemers die minder dan 8 procent uitval in de kraamstal als hun doel hebben. De basisopleiding, weet Van Leuteren, brengt de basisvaardigheden in de varkensstal bij en leert de cursisten ook wat hun rol is met betrekking tot dierenwelzijn en voedselveiligheid.

Respect

De dierenartsen van De Oosthof kwamen op het idee voor een varkensschool door het grote respect voor varkenshouders. De dierenartsen zeggen onder de indruk te zijn van het grote scala aan onderwerpen waar een gemiddelde varkenshouder zich mee bezig houdt: op het ene moment het redden van het biggetje van 1.000 gram en het volgende ogenblik een miljoenen deal ondertekenen voor een nieuwe stal. De dierenartsen van De Oosthof denken een goede partner te zijn voor het trainen van varkenshouders en personeel, vanwege hun helicopterview over het bedrijf, vakinhoudelijke kennis en hun ervaring met het analyseren van problemen.

protocollen te maken per werkgebied kun je enerzijds het werk beter standaardiseren, terwijl je anderzijds niet zo afhankelijk meer bent van een personeelslid. Een nieuwe medewerker kan een protocol relatief snel oppakken en volgens dezelfde wijze het werk gaan doen. Ook met een toenemende wet- en regelgeving in de stal is het protocollair werken een must geworden.

Marktvraag

“Er is op dit moment de meeste vraag naar medewerkers die zelfstandig een bepaald compartiment van het varkensbedrijf aankunnen en soms zelfs, bijvoorbeeld in het weekend, het bedrijf tijdelijk geheel kunnen waarnemen”, aldus Van Kerkhof. Van diverse kanten wordt het starten met vreemd personeel middels tijdelijke detachering geadviseerd. Je kunt aan elkaar wennen en kijken of de medewerker op een later tijdstip, bijvoorbeeld na een jaar detacheren, deze ‘overgenomen’ kan worden. De varkensschool gaat van start met 45 medewerkers voor de basisopleiding en 30 boeren voor de focusgroepen en specialistenopleiding.